

Rietumu lakstīgala – jauna putnu suga Latvijā

Šogad pirmā jaunā putnu suga Latvijā – rietumu lakstīgala *Luscinia megarhynchos* – tika noķerta Kolkā putnu gredzenošanas tīklos 2013. gada 29. aprīlī. No tīkla šo putnu izņēma Edijs Haberkorns, to noteica Gaidis Grandāns, bet Ivars Bredīks apgredzenoja ar gredzenu Nr. JA34966.

Vispār jau Edijs ar Ilzi Bojāri gribējuši ievilināt tīklā apkakles strazdu, kas ir samērā rets putns, bet Kolkā pavasarī novērojams katru gadu. Līdz šim Latvijā ir apgredzenots tikai viens apkakles strazds (1937. gadā; von Transehe 1940), tāpēc tas būtu interesants gredzenošanas gadījums. Taču tīklā bija iepinies kas interesantāks.

Kā saka Ivars, vislielākā pateicība putna noķeršanā pienākoties Gaida automašīnas ātrumkārbai, kas bija salūzusi. Ja tā darbotos kā nākas, tad pāris stundas pirms putna noķeršanas tīkli jau būtu novākti un vismaz daļa no kompānijas atrastos ceļā uz Rīgu. Kārtējo reizi apstiprinās teiciens, ka nekas nenotiek tāpat vien.

Noteikšana un izplatība

Rietumu lakstīgala ir mušķērāju dzimtas (*Muscicapidae*; iepriekš bija pie mežastrazdu dzimtas *Turdidae*) dziedātājputnu suga, kas pieder pie čakstīšu apakšdzimtas (*Saxicolinae*). Vizuāli tā ir ļoti līdzīga pie mums bieži sastopamajai parastajai lakstīgalai, tomēr rietumu lakstīgalai ir izteikti rūsgana mugura un virsaste, krūšu daļa bez svītrojuma un gaišs acs gredzens. Putnu turot rokās, iespējams pārliecināties par atšķirībām spārna formulā. Rietumu lakstīgalai trešā un ceturrtā primārā līdšpalva ir vienā līmenī, savukārt lakstīgalai trešās līdšpalvas gals nav vienā līmenī ar kādu citu primāro līdšpalvu (Svensson 1992).

Rietumu lakstīgala ir migrējoša lakstīgalu suga, kas ligzdo Eiropā, Āfrikas ziemeļrietumos, Vidējos Austrumos un Centrālāzijā. Šīs sugas putnu izplatības areāla austrumu robeža sasniedz Ķīnas ziemeļrietumus (del Hoyo *et al.* 2005).

Literatūra

del Hoyo J., Elliott A., Christie D.A. (eds) 2005. Handbook of the Birds of the World. Vol. 10. Cuckoo-shrikes to Thrushes. Lynx Edicions. Barcelona.

Latvijas putni. 2013. Interneta publikācija – <http://www.putni.lv>.

Matrozis R. 2013. Pārdomas par tievknābja kuitālas novērojumu Latvijā 1926. gadā. *Putni dabā* 2013/2: 28-29.

Rietumu lakstīgala *Luscinia megarhynchos* Kolkā, 2013. gada 29. aprīlī.
Foto: I. Bredīks

Tuvākās ligzdošanas vietas atrodas Polijas dienvidos un Ukrainā. Pēc Tarsiger.com informācijas, Zviedrijā reģistrēti 66 novērojumi, Somijā – 32 novērojumi, Lietuvā vismaz 6 novērojumi. Igaunijā līdz šim nav novērota. Čehijā ir pierādīta hibridizācija starp lakstīgalu un rietumu lakstīgalu (Reifová *et al.* 2011).

Ziemu tā pavada Āfrikas tropu joslā. Lai arī Ziemeļeiropas, Latviju ieskaitot, vasaras rietumu lakstīgalai ir pārāk vēsas, tomēr, klimatam globāli kļūstot siltākam, to izplatības areāla ziemeļu robeža nepārtraukti paplašinās.

Līdzīgi kā “mūsu” lakstīgala *Luscinia luscinia*, arī rietumu lakstīgalai pamatā uzturas krūmāju zaru biežoknī. Eiropā tā mājā atklātās ainavās ar krūmāju audzēm vai biežās, aizaugušās mežmalās, kas bieži atrodas ūdens tuvumā. Āfrikā rietumu lakstīgala sastopama gan savannā, gan krūmājos un mežos.

Rietumu lakstīgala pamatā barojas ar dažādiem bezmugurkaulniekiem uz zemes, bet vasaras beigās un rudens sākumā tā nelielos daudzumos barojas arī ar ogām un sēklām.

Sagaidāms, ka turpmāk rietumu lakstīgala arvien biežāk apciemos Latviju, galvenokārt klimata pārmaiņu dēļ. Šis putns jau tika gaidīts Latvijā vismaz kopš

Rietumu lakstīgalas spārns – redzams, ka 3. un 4. primārā līdšpalva ir vienā līmenī.

Foto: G. Grandāns

2005. gada, kad Agris Celmiņš to iekļāva Putni.lv 50 sagaidāmo jauno putnu sugu Latvijā sarakstā (Latvijas putni 2013). Rietumu lakstīgala ir 356.* vai 357.** konstatētā putnu suga Latvijā. Par precīzu putnu sugu skaitu Latvijā putnu vērotāju un ornitologu aprindās ir diskusijas, jo tiek izmantoti dažādi sistemātiskie saraksti, kuros atšķiras sugu un pastugu dalījums. Tagad tiek arī apšaubīta vēsturisko novērojumu ticamība, piemēram, tievknābja kuitālas konstatēšana Latvijā 1926. gadā (Matrozis 2013).

AGNIS BUŠS, GAIDIS GRANDĀNS

* Pēc sistemātiskā saraksta atbilstoši AERC TAC (Eiropas ornitofaunistikas komisiju asociācijas taksonomijas apakškomisijas) rekomendācijām.

** Pēc sistemātikas atbilstoši “The Clements Checklist of Birds of the World”.

Reifová R., Kverek P., Reif J. 2011. The first record of a female hybrid between the Common Nightingale (*Luscinia megarhynchos*) and the Thrush Nightingale (*Luscinia luscinia*) in nature. *Journal of Ornithology* 152: 1063–1068

Svensson L. 1992. Identification guide to European passerines. 4th edition. Stockholm.

Transehe, von N. 1940. Latvijas Ornitoloģijas centrales 2. darbības pārskats (1937–1939). Rīga: Latvijas Ornitoloģijas centrale, 65 lpp.